

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

του Φαίδωνα Βάρνα, Αρχιτέκτονα Μηχανικού

Στην οικιστική ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης κατά την περίοδο μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή το 1922 και την άφιξη χιλιάδων προσφύγων από τις «Χαμένες Πατρίδες» του Πόντου, της Σμύρνης και της ανατολικής Θράκης, σημαντικό ρόλο κατέχει η ίδρυση του πρώτου Πανεπιστημίου. Βεβαίως η ίδρυση Πανεπιστημίου δεν ήταν «κεραυνός εν αιθρία» αλλά συνάρτηση πολλών παραγόντων που καθιστούσαν επιτακτική πλέον την ίδρυσή του. Μετά το κίνημα στο Γουδί το 1909 και την επικράτηση του Ελευθερίου Βενιζέλου, άρχισαν ήδη να γίνονται οι απαραίτητες σκέψεις για ίδρυση πανεπιστημίου μέσα στα πλαίσια της οργάνωσης των «Νέων χωρών». Μετά την απελευθέρωση το 1913 των «Νέων Χωρών» δηλαδή της Βόρειας Ελλάδας, δύο επιφανείς επιστήμονες του εξωτερικού, ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρής καθηγητής Μαθηματικών της Γερμανίας κι ο Γιώργος Στρεπ επίσης καθηγητής, εισηγήθηκαν στην τότε Ελληνική Κυβέρνηση την ίδρυση ενός τρίτου πανεπιστημίου στη Θεσσαλονίκη (τα δύο πρώτα ήταν το Εθνικό και το Καποδιστριακό). Αυτό όμως το λαμπρό σχέδιο ματαιώθηκε λόγω της έναρξης του πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή το 1922 η πρώτη κυβέρνηση Παπαναστασίου ξαναφέρει το θέμα της ίδρυσης Πανεπιστημίου στη Θεσσαλονίκη, όπως εξαγγέλλεται σύμφωνα με τις προγραμματικές δηλώσεις του στις 24 Μαρτίου 1924 μ' αυτά τα λόγια: «... ιδιαίτερος δε θα φροντίσομεν διά την εκπαιδευτικήν οργάνωσιν των βορείως του κράτους επαρχιών ενισχύοντες παντιοτρόπως το διδακτικόν προσωπικόν και ιδρύοντες τα κατάλληλα πρακτικά προπόντων σχολεία, έτι δε και δεύτερον πανεπιστήμιο εν Θεσσαλονίκη». Έτσι λοιπόν εισάγεται προς συζήτηση στη Βουλή το νομοσχέδιο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το νομοσχέδιο αυτό απασχόλησε τη Συνέλευση για μεγάλο διάστημα, για να ψηφιστεί τελικά στις 5 Ιουνίου του 1925 με το Νόμο 3341. Και τότε αρχίζουν τα δύσκολα... Ο Νόμος 3341 υπογράφεται από τον τότε υπουργό Κ. Σταυρίδη, στις 12 Ιουνίου 1925, καθώς και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Πάυλο Κουντουριώτη. Προτού όμως δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ανατρέπεται η κυβέρνηση Μιχαλοπούλου από το Θεόδωρο Πάγκαλο. Κι εδώ συμβαίνει τα εξής τραγελαφικό: ο νέος υπουργός Παιδείας Γ. Χατζηκυριάκου, που ήταν πληρεξού-

σιος της Θεσσαλονίκης, σπεύδει να δημοσιεύσει το σχετικό νόμο στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με προγενέστερη ημερομηνία και με υπογραφή άλλου υπουργού...

Στη συνέχεια, συγκροτείται το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και στεγάζεται στη γνωστή έπαυλη Αλατίνη στην περιοχή των «Εξοχών», όπου με το κίνημα των Νεοτούρκων είχαν φυλακίσει το Σουλτάνο Αβδούλ Χαμίτ το 1909.

Έτσι αρχίζει να λειτουργεί, ή ορθότερα, να υπολειτουργεί το πρώτο Πανεπιστήμιο, αντιμετωπίζοντας μεγάλα οργανωτικά και οικονομικά προβλήματα. Η υπόσταση όμως και η αυτοτέλεια του πανεπιστημίου κλονίζεται στη συνέχεια, όταν ο υπουργός επί δικτατορίας Παγκάλου, Αιγνίτης, καταργεί τον ιδρυτικό νόμο 3341 του πανεπιστημίου και βάζει το ίδρυμα κάτω από την ...κηδεμονία της Ακαδημίας Αθηνών. Όπως βλέπουμε δυστυχώς, η εξάρτηση της Θεσσαλονίκης από το μητροπολιτικό κέντρο φαίνεται ανάγλυφη σε όλη την έκταση...

Με την ανατροπή της δικτατορίας Παγκάλου από τον ...έτερο δικτάτορα Κονδύλη, η εξέλιξη είναι πιο τραγική. Καταργείται το Πανεπιστήμιο... Για καλή μας τύχη όμως ο Κονδύλης αλλάζει γνώμη εσπευσμένα και επαναφέρει το Νόμο 3341 «περί ιδρύσεως πανεπιστημίου».

Το 1927 επιτέλους το νεοσύστατο πανεπιστήμιο απέκτησε πια οντότητα και υπόσταση, όχι όμως και την τελική του εγκατάσταση όπως θα δούμε.

■ ΝΕΑ ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΗ

Η έπαυλη Αλατίνη όμως, όπως εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς, λόγω περιορισμένου χώρου και αιθουσών, δεν επαρκεί και γι αυτό μεταφέρεται στο κτίριο της Φιλοσοφικής Σχολής, της οδού Εθνικής Αμύνης, του Ιταλού αρχιτέκτονα Roselli κτισμένο το 1887 στην οδό Χαμιδιέ επί Σουλτάνου Αβδούλ Χαμίτ του δεύτερου, που στέγαζε τη Δημοσία Σχολή στα χρόνια της τουρκοκρατίας.

Στη διάρκεια της Κατοχής το πανεπιστήμιο έχασε όλες του τις εγκαταστάσεις, επειδή επιτάχθηκε από τους Ναζιστές, χωρίς αυτό όμως να σημαίνει ότι δε συνεχίστηκαν και τα μαθήματα κάτω από αντίξοες συνθήκες σε λέσaxes, κινηματογράφους, σε υπόγεια, ακόμη και σε σπίτια. Αργότερα, μετά την Κατοχή, ξεκίνησαν πάλι τα κανονικά μαθήματα στο παλιό κτίριο της Φιλοσοφικής, με τις προσθήκες μάλιστα και άλλων σχολών. Και στη νέα θέση όμως, ο χώρος του πανεπιστημίου είναι ολιγαρκής.

Δημιουργήθηκε έτσι επιτακτική ανάγκη δημιουργίας άλλου χώρου σύμφωνα με τις νεότερες προδιαγραφές.

Έτσι δημιουργήθηκαν οι κατάλληλες προϋποθέσεις να γίνει επέκταση του πανεπιστημίου, σύμφωνα με το σχεδιασμό του καθηγητού Κυριαζόπουλου, και να γίνει η πρώτη οργανωμένη Πανεπιστημιούπολη σε μια έκταση περίπου 500 στρεμμάτων, που υλοποίησε ο τότε υπουργός Δημοσίων Έργων, Κωνσταντίνος Καραμανλής.

Σήμερα το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης αποτελείται από εννέα σχολές με 36 τμήματα, μια φοιτητική πόλη μέσα στην πόλη της Θεσσαλονίκης, που από την πρώτη στιγμή αγκάλιασε την πανεπιστημιούπολη, πόλο έλξης χιλιάδων φοιτητών από όλη τη χώρα και εν μέρει του Εξωτερικού. ■

ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ - FLINKMAN

Ε. Π. για την Πολιτική Προστασία

Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί αύξηση των πλημμυρικών φαινομένων στην Ελλάδα, που οδήγησαν σε ανθρώπινες απώλειες και μεγάλες οικονομικές επιπτώσεις.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζοντας τους σημαντικούς κινδύνους και συνέπειες που συνεπάγονται από την εκδήλωση των πλημμυρών διαμόρφωσε και ψήφισε την Οδηγία 2007/60 για τη διαχείριση των κινδύνων μίας τέτοιας φυσικής καταστροφής. Στα πλαίσια του **Ευρωπαϊκού Προγράμματος για την Πολιτική Προστασία** υλοποιείται από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, με αντίστοιχους συνεργάτες-εταίρους από την Ολλανδία, Γερμανία και Γαλλία, το έργο «**Ανάπτυξη ενός Πλαισίου Συνεργασίας Φορέων για τα Σχέδια Διαχείρισης Πλημμύρας - FLINKMAN**». Το έργο στοχεύει στην ανάπτυξη ενός μοντέλου συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων φορέων, των υπηρεσιών, που συμμετέχουν στο σχεδιασμό και την εφαρμογή δράσεων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση περιστατικών πλημμύρας.

Οι σημαντικότερες δράσεις του Έργου FLINKMAN περιλαμβάνουν την:

- **Ταυτοποίηση, Καταγραφή των Φορέων**, που εμπλέκονται σε ενέργειες σχεδιασμού, πρόληψης και αντιμετώπισης μίας πλημμύρας.
- **Σύνταξη ενός Οδηγού Καλών Πρακτικών** για την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των φορέων που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των ενεργειών, για την πρόληψη και την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων πλημμύρας.
- **Διαβούλευση των Αρμόδιων Φορέων και Υπηρεσιών** επί του περιεχομένου του Οδηγού Καλών Πρακτικών και βελτίωσή του.
- **Δημιουργία δικτύου συνεργασίας** μεταξύ των αρμοδίων φορέων και υπηρεσιών των κρατών μελών της ΕΕ καθώς και τρίτων χωρών, σε θέματα διαχείρισης πλημμυρών.

Το προτεινόμενο έργο αναμένεται να βοηθήσει σημαντικά και στη μελλοντική ανάπτυξη των Σχεδίων Διαχείρισης Πλημμύρας, που θα πρέπει να διαμορφωθούν για τις περιοχές που κινδυνεύουν από πλημμύρες στην Ελληνική Επικράτεια. Η συνεργασία και ο συντονισμός των φορέων που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή των σχεδίων αντιμετώπισης φαινομένων πλημμύρας θεωρείται η πλέον σημαντική για την αντιμετώπιση και τη συνολική διαχείριση των επιπτώσεων της πλημμύρας.

Το έργο FLINKMAN άρχισε να υλοποιείται από τον Ιανουάριο το 2010 και έχει διάρκεια 2 έτη. Περισσότερες πληροφορίες και επικοινωνία με τους υπευθύνους του έργου μπορείτε να έχετε διαμέσου της ιστοσελίδας του έργου www.flinkman-project.eu. ■

Πηγή φωτο: ΑΠΘ

